

LAUSUNNOT

ALUEIDEN KOMITEA

AK:N 139. TÄYSISTUNTO INTERACTIO-JÄRJESTELMÄN KAUTTA (HYBRIDIKOKOUS),
30.6.2020–2.7.2020

Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”Vapaakauppasopimusten täytäntöönpano: alueellinen ja paikallinen näkökulma”

(2020/C 324/04)

Esittelijä:	Michael MURPHY (IE, EPP), Tipperaryn kreivikunnanvaltuuston jäsen
Viiteasiakirja:	Komission kertomus Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle vapaakauppasopimusten täytäntöönpanosta 1. tammikuuta 2018 – 31. joulukuuta 2018 COM(2019) 455 final

POLIITTISET SUOSITUKSET

EUROOPAN ALUEIDEN KOMITEA

Yleishuomioita

1. suhtautuu myönteisesti komission vuosikertomukseen vapaakauppasopimusten täytäntöönpanosta. Komitea katsoo sen lisäävän olennaisesti avoimuutta ja pitää sitä lisäksi tehokkaana keinona tarjota suurelle yleisölle objektiivista taustatietoa EU:n neuvottelemista kauppasopimuksista.
2. painottaa, että EU:n kauppapolitiikka tarjoaa merkittävää potentiaalia EU:n tavoitteiden saavuttamiseksi erityisesti kestäväen kasvun, kestäväen kehityksen tavoitteiden toteutumisen, työllisyyden, työpaikkojen luomisen ja investointien osalta. Komitea ymmärtää kuitenkin myös, että covid-19-kriisi on kova isku Euroopan ja maailman taloudelle ja haittaa Euroopan pk-yritysten mahdollisuuksia hyötyä maailmankaupasta. Kauppapolitiikan pääosaston hiljattain tekemän selvityksen mukaan maailmankaupan ennustetaan supistuvan 10–16 prosenttia vuonna 2020. Lisäksi EU27-maiden ulkopuolelle suuntautuvan viennin odotetaan supistuvan 9–15 prosenttia, mikä merkitsee 282–470 miljardin euron vähennystä⁽¹⁾.
3. muistuttaa, että 36 miljoonaa työpaikkaa EU:ssa on riippuvaisia unionin ulkopuolelle suuntautuvasta viennistä ja että näistä 13,7 miljoonaa on naisten työpaikkoja. Muualle maailmaan suuntautuvaan vientiin liittyvien työpaikkojen määrä kasvoi EU:ssa 66 prosenttia vuosina 2000–2017, mikä tarkoittaa, että uusia vientiin liittyviä työpaikkoja syntyi 14,3 miljoonaa. Muualle maailmaan suuntautuvaan tavara- ja palvelukauppaan liittyvän työllisyyden osuus EU:n kokonaistyöllisyydestä kasvoi 15,3 prosenttiin vuonna 2017, kun se oli 10,1 prosenttia vuonna 2000⁽²⁾. Komitea panee huolestuneena merkille, että ILO:n arvion mukaan yksin Euroopassa menetetään 12 miljoonaa työpaikkaa covid-19-pandemian takia.
4. korostaa kaikkia kauppakumppaneita hyödyttävän, sääntöihin perustuvan vapaan kansainvälisen kaupan merkitystä. Komitea kehottaa komissiota puolustamaan jatkossakin EU:n kaupallisia etuja ja torjumaan lisääntyvää protektionismia.

⁽¹⁾ https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2020/may/tradoc_158764.pdf

⁽²⁾ http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2018/november/tradoc_157516.pdf

5. toteaa, että EU:n vapaakauppasopimusten vaikutukset tulevat ilmi aluetasolla, ja kehottaakin komissiota pitämään AK:ta järjestelmällisesti ajan tasalla ja ottamaan neuvottelujen varhaisessa vaiheessa huomioon kaupan mahdolliset paikalliset ja alueelliset vaikutukset.
6. katsoo, että vapaakauppasopimuksista olisi tehtävä sellaisia, että ne hyödyttävät myös pk-yrityksiä, ja pk-yrityksille olisi yhtä lailla luotava valmiudet hyötyä niistä. Komitea tähdentää tässä yhteydessä, että paikallis- ja alueviranomaiset ovat ratkaisevassa asemassa tehtäessä vapaakauppasopimuksista selkoa pk-yrityksille ruohonjuuritasolla.
7. korostaa, että kaikilla hallintotasoilla on yhteinen velvollisuus huolehtia siitä, että globalisaation hyödyt jakautuvat oikeudenmukaisesti ja kielteisiä vaikutuksia lievennetään.
8. on huolissaan siitä, että WTO:n sääntöjen vastaisten toimien lisääntyminen ja vastavuoroisen huomattavan sääntelytaakan uhka, joka johtuu uusista tullien ulkopuolisista, syrjivistä järjestelyistä, alkavat olla maailmankaupassa pikemminkin sääntö kuin poikkeus. Komitean mielestä EU:n nykyisiä tukiohjelmiä ja niiden valvontaa olisi arvioitava uudelleen EU:n kilpailusääntöjen valossa, jotta kauppasodista kärsiviä alueita voidaan tukea keventämällä niiden taakkaa.
9. suhtautuu myönteisesti siihen, että komissio perusti 22. joulukuuta 2017 EU:n kauppasopimuksia käsittelevän asiantuntijaryhmän, jonka tarkoituksena on lisätä EU:n kauppapolitiikan avoimuutta ja osallistavuutta. AK panee merkille, että yksikään ryhmän 28 asiantuntijasta ⁽³⁾ ei edusta paikallis- tai alueviranomaisia tai niiden järjestöjä. Komitea suosittelee, että komissio säilyttää asiantuntijaryhmän nykymuodossaan ja pitää AK:n tarkkailija-aseman ennallaan. Jos asiantuntijaryhmän yleinen rakenne muuttuu, komitea pyytää, että se kutsutaan ryhmän jäseneksi.
10. pitää myönteisenä, että 29–31 prosenttia EU:n kaupasta kuuluu etuuskohtelukauppaa koskevien sopimusten piiriin.

Covid-19-pandemiaan liittyviä suosituksia

11. on tyytyväinen komission ilmoitukseen tarkastella uudelleen kauppapolitiikkaa ja esittää sen pohjalta uusi strategia vuoden loppuun mennessä. AK kehottaa komissiota kuitenkin varmistamaan, että uudelleentarkastelun yhteydessä kiinnitetään tarkkaan huomiota vapaakauppasopimusten täytäntöönpanoon jäsenvaltioiden alueilla ja kunnissa.
12. toteaa, että covid-19-pandemia on tuonut esille sen, että maailman taloudet ovat tiiviisti yhteydessä toisiinsa ja että yksikään maa ei pysty kriisiaikoina täyttämään tarpeitaan yksinään. AK kehottaakin Euroopan komissiota jatkamaan työtään WTO:n uudistamisen parissa, jotta voidaan turvata oikeudenmukainen, avoin ja sääntöihin perustuva globaali kauppajärjestelmä. Komitea toteaa myös, että tapauksissa, joissa maailmanlaajuinen kilpailu vääristyy, EU:n on hyödynnettävä kaupan suojaotoimiaan kaikilta osin ja kehitettävä uusia välineitä torjuakseen markkinoita vääristäviä käytäntöjä kolmansien maiden taholta.
13. kehottaa Euroopan komissiota jatkamaan työtään ulkomaisten tukien aiheuttamien kilpailuvääristymien torjumiseksi sisämarkkinoilla. AK odottaa, että komissio julkaisee valkoisen kirjan ulkomaisia tukia koskevasta välineestä. Edistyminen tällä alalla on erityisen tärkeää, jotta voidaan varmistaa EU:n yrityksille tasapuoliset toimintaedellytykset esimerkiksi julkisissa hankinnoissa.
14. toteaa, että alueet ja niiden hallinto ovat viime kädessä kriisin eturintamassa, koska niiden on selviydyttävä kriisin aiheuttamista terveys- ja talousvaikutuksista. Komitea katsookin, että EU:n on pyrittävä huolehtimaan elintärkeiden laitteiden varmuusvarastoista, jotta alueet olisivat valmistautuneita tulevien pandemioiden varalta. Komitea suhtautuu myönteisesti komission ajatukseen ”avoimesta strategisesta riippumattomuudesta”. Sen mukaan tarkoituksena on monipuolistaa globaaleja toimitusketjuja ja palauttaa osa kriittisten materiaalien tuotannosta kotimaahan.
15. suhtautuu myönteisesti 27. toukokuuta esitettyyn monivuotista rahoituskehystä koskevaan uuteen ehdotukseen, johon sisältyy uusi REACT-EU-väline ja talousarvion väliaikainen vahvistaminen Next Generation EU -välineen avulla. AK panee tässä yhteydessä tyytyväisenä merkille koheesipolitiikkaan osoitetut lisävarat, joita voidaan käyttää kriisin taloudellisten vaikutusten torjumiseen muun muassa tarjoamalla investointirahoitusta ja likviditeettiä kriisin koettelemille pk-yrityksille paikallistasolla erityisesti eniten kärsineillä aloilla. Näin voidaan varmistaa mahdollisimman monien yritysten ja työpaikkojen pelastaminen.

⁽³⁾ http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2017/december/tradoc_156487.pdf

16. pitää myönteisenä sitä, että useiden EU:n rahoitusohjelmien, muun muassa InvestEU-ohjelman, soveltamista on yksinkertaistettu covid-19-kriisin johdosta. Komitea kehottaa Euroopan komissiota kuitenkin jatkamaan tällaisia rahoituksen saantia helpottavia menettelyjä eri ohjelmien yhteydessä myös pandemian jälkeen, jotta eurooppalaiset pk-yritykset voivat muuntaa digitalisaation ja hiilestä irtautumisen tekniikat kannattaviksi mahdollisuuksiksi luoda kestävää talouskasvua ja työpaikkoja.

Kauppasopimusten koko potentiaalin hyödyntäminen – alueelliset ja liiketoiminnalliset näkymät

17. on vahvasti samaa mieltä komission kanssa siitä, että EU:n yritykset voivat hyötyä EU:n kauppasopimuksista vain, jos niillä on tarvittavaa tietoa sopimusten sisällöstä ja ne ymmärtävät, miten sopimukset toimivat käytännössä. Komitea korostaa tarvetta ottaa alueiden edustajat mukaan vapaakauppasopimusten täytäntöönpanon parantamiseen ja painottaa tässä yhteydessä sitä, että on tärkeää laatia vapaakauppasopimusten täytäntöönpanoa koskevia toimintasuunnitelmia, jotka on räätälöity kunkin jäsenvaltion ja alueen tilanteen sekä alueellisten liiketoiminnallisten intressien mukaan.

18. panee huolestuneena merkille, että mutkikkaat alkuperäsäännöt, monimutkaiset hallinnolliset lomakkeet, joita EU:n kauppakumppanit vaativat EU:n yrityksiltä etuuksien myöntämiseksi, ja etuuskohtelualkuperän osoittamisesta aiheutuva työ ja vaiva vaikuttavat kohtuuttomilta EU:n pk-yritysten kannalta, sillä niillä ei ole samanlaisia resursseja kuin suurilla yrityksillä.

19. toistaa jo pitkään ajamansa näkemyksen, jonka mukaan EU:n kauppasopimukset eivät saa estää minkään tason viranomaisia tarjoamasta, tukemasta tai sääntelemästä julkisia palveluja tai laajentamasta kansalaisille tarjottavien julkisten palvelujen valikoimaa.

20. muistuttaa, että valtaosa pk-yritysten viennistä suuntautuu sisämarkkinoille ⁽⁴⁾ ja vain noin puolet pk-yrityksistä myy tuotteitaan 28 jäsenvaltion EU:n ulkopuolelle ⁽⁵⁾. Lisäksi pk-yritysten vientitoiminta on erittäin keskittyntä, sillä yli kaksi kolmasosaa kaikesta EU:n pk-yritysten viennistä keskittyy kuuteen jäsenvaltioon ⁽⁶⁾.

21. korostaa, että AK:n ja Eurochambresin hiljattain tekemän kyselytutkimuksen ⁽⁷⁾ mukaan kauppasopimusten tehokas täytäntöönpano edellyttää sitä, että

- a) korjataan EU:n vapaakauppasopimukseen liittyvän tiedon puutteet tarjoamalla konkreettista informaatiota siitä, miten pk-yritykset voivat hyötyä kustakin vapaakauppasopimuksesta käytännössä, ja toteuttamalla yhdessä elinkeinoelämän kanssa nykyistä enemmän tiedotustoimia (koulutus, seminaarit, työpajat, tiedotustilaisuudet jne.) alue- ja paikallistasolla
- b) parannetaan tarjolla olevien, pk- ja muiden yritysten tueksi tarkoitettujen maksuttomien välineiden käyttäjävälisyyttä ja lisätään yleistä tietoisuutta niiden olemassaolosta
- c) yksinkertaistetaan ja johdonmukaistetaan alkuperäsääntöjä ja tullimenettelyjä
- d) otetaan pikaisesti käyttöön maksuton verkkopohjainen alkuperäsääntöihin perustuva laskuri, joka tarjoaa EU:n pk-yrityksille täydentävää ensiapua niiden pyrkiessä selviytymään EU:n kauppasopimusten alkuperäsääntöviidakossa.

22. on sitä mieltä, että kansainvälisen kaupan toiminnasta on jaettava nykyistä punnokkaammin tietoa erityisesti jäsenvaltioitasolla sekä paikallis- ja alueviranomaistasolla. Paikallis- ja alueviranomaisten rooli on keskeinen, sillä ne tuntevat paikalliset pk-yritykset ja ovat lähellä niitä. Komitea katsookin, että AK:lle ja Euroopan komissiolle tarjoutuu tässä tilaisuus tehdä järjestelmällistä yhteistyötä levittääkseen oleellista tietoa ja kehittääkseen asianmukaisia interaktiivisia välineitä, esimerkiksi pk-yrityksille tarkoitettua alkuperäsääntöihin perustuvan laskurin.

⁽⁴⁾ Euroopan parlamentin tutkimuspalvelu, AK:n pyynnöstä tehty tutkimus CETA implementation: SMEs and regions in focus, 18. marraskuuta 2019, saatavilla osoitteessa [http://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document.html?reference=EPRS_IDA\(2019\)644179](http://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document.html?reference=EPRS_IDA(2019)644179)

⁽⁵⁾ Flash Eurobarometer 421, Internationalisation of Small and Medium-sized Enterprises, lokakuu 2015.

⁽⁶⁾ Alankomaat, Belgia, Espanja, Italia, Saksa ja Yhdistynyt kuningaskunta.

⁽⁷⁾ Eurochambresin ja AK:n kyselytutkimus Implementation of Free Trade Agreements – challenges and opportunities for businesses and regions, https://cor.europa.eu/en/events/Documents/ECON/Survey_Note_CoR-Eurochambres_Survey_15_November_2019.pdf

23. on tyytyväinen siihen, että komissio on edennyt pyrkimyksissään kehittää verkkoportaali, jossa yhdistetään kaksi tietokantaa: markkinoillepääsyä koskeva tietokanta ja kaupan neuvontapalvelu.

24. suhtautuu myönteisesti myös nykyisiin välineisiin, joilla Euroopan komissio edistää ja tukee EU:n pk-yritysten kansainvälistymispyrkimyksiä ja joilla siis on tarkoitus lisätä niiden kilpailukykyä maailmanmarkkinoilla, ja korostaa tarvetta varmistaa, että välineitä sovellettaessa edetään alhaalta ylöspäin.

25. panee huolestuneena merkille komission kertomuksessa esitetyt avoimet kysymykset, joita ei ole vielä saatu ratkaistua kauppakumppaneiden kanssa, erityisesti sen, että EU:n tuotteet eivät edelleenkaan pääse esteettä useille eri kumppanimaiden markkinoille. Teknisten standardien epäbyrokraattinen vastavuoroinen tunnustaminen olisi asetettava etusijalle.

Toimet sen varmistamiseksi, ettei maailmanlaajuinen taloudellinen toiminta johda eriarvoisuuteen EU:n alueiden välillä

26. arvioi, että vapaakauppasopimusten aikaansaamasta yleisestä talouskasvusta huolimatta niillä on todennäköisesti kielteisiä vaikutuksia tietyillä elinkeinoaloilla ja niillä alueilla, joilla näitä elinkeinoja harjoitetaan.

27. tukee komission näkemystä, jonka mukaan EU:n kauppasopimukset tarjoavat suuria mahdollisuuksia EU:n maataloustuotteiden viennille. AK on kuitenkin huolissaan siitä, että Mercosurin kanssa tehdystä kauppasopimuksesta laaditun kestävään kehitykseen liittyvien vaikutusten alustavan väliarvioinnin mukaan EU:n maatalouteen ja maaseutua-alueisiin kohdistuvien vaikutusten ennakoitua olevan kielteisiä, minkä vuoksi eräät jäsenvaltiot ovat vastustaneet sopimusta sen nykyisessä muodossa. Komitea kehottaa myös arvioimaan Mercosur-sopimusta kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistavoitteen suhteen. EU:n ja Mercosurin välisen sopimuksen ratifioinnin ehtona tulisi olla toimenpiteiden toteuttaminen Amazonin metsäkadon nykyisen ennätysellisen tason kääntämiseksi laskusuuntaan.

28. korostaa, että AK:n ja Eurochambresin yhteistyössä tekemän vapaakauppasopimusten täytäntöönpanoa koskevan kyselytutkimuksen mukaan myös ulkomaisten yritysten aiheuttama yhä suurempi kilpailupaine on alueiden merkittäviä huolenaiheita EU:n kauppasopimusten tullessa voimaan⁽⁸⁾.

29. tähdentää, että kuten eräiden jäsenvaltioiden kauppavirtojen analysointiin perustuvassa Euroopan parlamentin tutkimuspalvelun selvityksessä⁽⁹⁾ todetaan, alueiden vientitulokset korreloivat myönteisesti ja vahvasti BKT:n kanssa ja kauppa on pitkälti keskittynyt vain muutamille alueille kussakin analysoidussa jäsenvaltiossa.

30. muistuttaa, että komissio on globalisaation hallintaa ja EU:n rahoituksen tulevaisuutta käsittelevissä pohdinta-asiakirjoissaan myöntänyt globalisaation epätasaisen vaikutuksen eri alueisiin ja todennut, että vaikka globalisaation hyödyt ovat levinneet laajalle, sen kustannukset ovat usein paikallisia.

31. korostaa, että edellä esitetyn eriarvoisuuden torjuminen edellyttää EU:n laajuisia toimia, jotta yksikään ihminen tai alue ei varmasti jää jälkeen.

32. on vahvasti sitä mieltä, että alueellisten vaikutusten arvioinnit voivat olla tehokas keino havaita kauppasopimusten mahdolliset epäsymmetriset vaikutukset Euroopan alueisiin ja määrittää niiden laajuus ja voimakkuus jo varhaisessa vaiheessa, jolloin asianomaiset alueet voivat ryhtyä asianmukaisiin julkisiin toimiin puuttuakseen niihin. Komitea pitää tätä olennaisena osana vankkapohjaisen, avoimen ja tosiasioihin perustuvan kauppapolitiikan muotoilua.

33. painottaa erityisesti koheesiopolitiikan merkitystä pyrittäessä parantamaan EU:n alueiden kilpailukykyä tekemällä kohdennettuja ja kunkin alueen tarpeisiin mukautettuja investointeja sellaisilla keskeisillä aloilla kuin verkkoinfrastruktuurit, tutkimus ja innovointi, pk-yritykset, tietotekniikkapalvelut, ympäristö- ja ilmastotoimet, laadukkaat työpaikat ja sosiaalinen osallisuus.

⁽⁸⁾ Euroopan alueiden komitean ja Eurochambresin kyselytutkimus vapaakauppasopimusten täytäntöönpanosta, elokuu–lokakuu 2019.

⁽⁹⁾ Euroopan parlamentin tutkimuspalvelu, AK:n pyynnöstä tehty tutkimus Interactions between trade, investment and trends in EU industry: EU regions and international trade, 27. lokakuuta 2017, saatavilla osoitteessa [http://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document.html?reference=EPRS_STU\(2017\)608695](http://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document.html?reference=EPRS_STU(2017)608695)

34. muistuttaa kansainvälisen kaupan rakenteen alueellisesta vaihtelusta saadun vankan näytön perusteella, että ennen kuin EU toteuttaa merkittäviä kaupan yhä laajempaan vapauttamiseen liittyviä toimia, on ehdottomasti tehtävä vaikutustenarviointi, jossa keskitytään mahdollisiin jäsenvaltiotason ja varsinkin valtiotasoa alemman tason vaikutuksiin.

35. on tyytyväinen siihen, että komissio ehdotti toukokuussa 2020 esittämässään EU:n elpymissuunnitelmassa hätäapuvälineiden, muun muassa Euroopan globalisaatiorahaston (EGR), vahvistamista ja joustavoittamista niin, että riittävä määrä varoja voidaan saada tarvittaessa käyttöön nopeasti. Komitea odottaa komission laativan ehdotuksensa nopeasti ja toteaa tätä taustaa vasten jälleen kerran⁽¹⁰⁾, että edellisessä EGR-ehdotuksessa rahoituskaudelle 2021–2027 kaavailut tukikelpoisuuskynnykset olivat suhteellisen korkeat (vähintään 250 irtisanomista)⁽¹¹⁾ ja määrärahat alhaiset, vuosittain noin 225 miljoonaa euroa.

Kauppapolitiikka keskeisenä kestävä kehityksen edistämismälinenä

36. on vakaasti sitä mieltä, että kauppapolitiikalla on tärkeä rooli sen varmistamisessa, että globalisaatiolla on ihmisten ja yritysten kannalta myönteisiä taloudellisia, sosiaalisia, alueellisia ja ympäristövaikutuksia sekä Euroopassa että muualla maailmassa.

37. palauttaa mieleen, että vuonna 2019 tehdyn erityiseurobarometri-tutkimuksen⁽¹²⁾ mukaan niiden vastaajien osuus, jotka ovat huolissaan kansainvälisen kaupan kielteisistä ympäristövaikutuksista, on kasvanut. Samassa tutkimuksessa todettiin myös yhä useampien vastaajien katsovan, etteivät he hyödy kansainvälisestä kaupasta sen ympäristövaikutusten vuoksi.

38. muistuttaa, että vihreän kehityksen ohjelma on kokonaisvaltainen hanke, jossa kauppapolitiikka on määrän nivoa talous-, sääntely- ja kilpailupolitiikkaan. Näin on tarkoitus auttaa ympäristöä ja asettaa kunnianhimoisia ympäristöta-voitteita koko elinkeinoelämälle.

39. katsoo, että kilpailuedellytyksiä voitaisiin tasapuolistaa ottamalla käyttöön väline hiilivuodon torjumiseksi. Toimenpiteen yhteydessä on kuitenkin huolehdittava ympäristö-, kauppa- ja oikeudenmukaisuusnäkökohtien tasapainosta, jotta vältytään EU-maiden vientiin kohdistuvilta ja siten EU:n teollisuudelle vahingollisilta vastatoimilta.

40. tukee voimakkaasti komission 15-kohtaista toimintasuunnitelmaa, sillä se on keskeinen keino tehostaa EU:n kaikkiin nykyaikaisiin kauppasopimuksiin sisältyvien kauppaa ja kestävä kehitystä koskevien lukujen vaikutusta. Tämä voidaan kuitenkin toteuttaa vain asianmukaisin lausekkein, jotka mahdollistavat sen, että kestävyysvaatimusten täytäntöönpanoa voidaan vaatia ja valvoa ja että niiden noudattamatta jättämisestä voidaan rangaista.

41. on kauppaa ja kestävä kehitystä koskevien lukujen määräysten rikkomisesta mahdollisesti langetettavien kauppapoliittisten (tiettyjen kauppaan liittyvien) seurausten osalta yhtä mieltä siitä, että olisi myös määrättävä seurausmekanismeista siltä varalta, että jotkut maat harjoittavat epäreilua kilpailua esimerkiksi kiertämällä ILO:n keskeisiä normeja tai kestävyysnormeja.

42. korostaa, että EU:n kauppasopimusten kauppaa ja kestävä kehitystä koskevien lukujen täytäntöönpanoa tulee parantaa pehmeiden toimenpiteiden avulla sekä hyödyntämällä EU:n ja jäsenvaltioiden omia diplomaattisia voimavaroja nykyistä paremmin.

43. kehottaa myös sisällyttämään EU:n kauppasopimuksiin tiukkoja sääntöjä, jotka koskevat väärää tai vilpillistä siirtohinnoittelua ja pörssiyritysten veropetoksia.

44. yhtyy näkemykseen, jonka mukaan kauppaa ja kestävä kehitystä koskevien lukujen avulla voidaan kaupan yhteydessä edistää esimerkiksi säällisiä työoloja, ympäristönsuojelua ja ilmastonmuutoksen torjuntaa ja siten pyrkiä saamaan aikaan todellinen ja kestäväpohjainen muutos kolmansien maiden politiikassa⁽¹³⁾. Komitea huomauttaa kuitenkin, että nämä asiat hoidetaan lähtökohtaisesti kunkin maan valtiosäännön mukaisin demokraattisin prosessein.

⁽¹⁰⁾ Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”Alueellisen sopeutumiskyvyn vahvistaminen: alueiden ja kaupunkien voimaannuttaminen globalisaation kohtaamiseksi” (EUVL C 54, 13.2.2018, s. 32).

⁽¹¹⁾ Erityisesti kun otetaan huomioon, että Yhdysvaltojen vastaavassa ohjelmassa (Trade Adjustment Assistance – TAA) ei aseteta mitään vähimmäistasoa irtisanomisille.

⁽¹²⁾ <https://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/index.cfm/survey/getsurveydetail/instruments/special/surveyky/2246>
https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/fin/ip_19_6294

⁽¹³⁾ Euroopan parlamentti, Free trade or geo-economics? Trends in world trade, ulkoasioiden politiikkayksikkö, unionin ulkoasioiden pääosasto, syyskuu 2019.

45. pitää tässä yhteydessä myönteisenä komission päätöstä nimittää kauppasopimusten noudattamista ja täytäntöönpanoa valvova virkamies, joka seuraa tiiviisti EU:n kauppasopimuksiin kirjattujen ilmastosuojelu-, ympäristönsuojelu- ja työsuojelumääräysten täytäntöönpanoa, ja uskoo, että kauppasopimusten valvoja luo vakaat kanavat kansalaisyhteiskunnan ja paikallis- ja alueviranomaisten kanssa tapahtuvaa viestintää varten. Komitea kehottaa Euroopan komissiota pitämään huolen siitä, että valvojan toimistoa varten osoitetaan riittävät resurssit, jotta varmistetaan sille asetettujen tavoitteiden saavuttaminen.

46. viittaa tähän liittyen tutkimukseensa *The democratic dimension of EU negotiations on trade agreements: the role and responsibilities of citizens and Local and Regional Authorities*, jossa tähdennetään, että pelkkä tietojen käytettävissä olo ei riitä takaamaan prosessin avoimuutta ja osallistavuutta ja että kansallisen ja paikallisen tason mekanismeihin, joilla on tarkoitus varmistaa tietojen saantimahdollisuudet, tulee kiinnittää enemmän huomiota. Paikallis- ja alueviranomaiset korostavat erityisesti, että virallisia mekanismeja yhteyden pitämiseksi kauppapolitiikasta vastaaviin kansallisen tason viranomaisiin ei useinkaan ole. Puute on vielä selvempi EU:n tasolla.

47. katsoo myös, että EU:n kauppapolitiikalla ei tulisi heikentää unionin kehitysaputoimia kolmansissa maissa, ja kehottaa soveltamaan vapaakaupassa tasapainoista lähestymistapaa, kun on kyse taloudellisesti heikommassa kantimissa olevista maista. AK muistuttaa vapaan ja oikeudenmukaisen kaupan merkityksestä ja tähdentää niin alueiden välisen kuin niiden sisäisen taloudellisen integraation tarjoamia mahdollisuuksia köyhyyden vähentämiseen. Komitea kehottaa lisäämään politiikan johdonmukaisuutta kansainvälisen kaupan ja kehitysyhteistyön aloilla ja panee merkille, että EU on siirtymässä kansainvälisestä kehitysavusta tasavertaisempaan kumppanuuteen perustuvaan toimintamalliin.

Erityisten kehityssuuntausten ala- ja aluekohtaisten kielteisten vaikutusten lieventäminen

48. kehottaa kaikkia keskeisiä institutionaalisia toimijoita kiinnittämään erityistä huomiota nykyisiin kauppasuhteisiin 27 jäsenvaltion EU:n alueiden ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä, sillä ne määrittävät suurelta osin sen, mikä vaikutus Yhdistyneen kuningaskunnan EU-erolla on osapuolten talouksiin. Erittäin haitallisista vaikutuksista kärsiviä aloja ja alueita varten on suunniteltava asianmukaisia toimenpiteitä.

49. suhtautuu myönteisesti Euroopan komission neuvostolle 3. helmikuuta 2020 esittämiin suosituksiin aloittaa neuvottelut uudesta kumppanuudesta Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa. Komitean näkemyksen mukaan komission tulee varmistaa, että neuvoteltavassa sopimuksessa puolustetaan EU:n etuja.

50. viittaa AK:n espanjalaisvaltuuskunnan kannanottoon⁽¹⁴⁾ ja pitää valitettavana, että Yhdysvaltojen päätös asettaa eurooppalaisille tuotteille lisätulleja 7,496 miljardiin Yhdysvaltain dollarin arvosta vastatoimena tuelle, jota EU ja tietyt jäsenvaltiot ovat myöntäneet lentokonevalmistaja Airbusille, vaikuttaa pääasiassa EU:n jäsenvaltioissa tuotettuihin maataloustuotteisiin ja -elintarvikkeisiin.

51. korostaa, että Yhdysvaltojen terästullit ovat johtaneet kolmansista maista peräisin olevien terästuotteiden kauppavirtojen merkittävään muutokseen ja että kyseisiä tuotteita tulee enenevässä määrin Euroopan markkinoille. EU:n asettamien teräsalan suojatoimien tehokkuutta olisi arvioitava uudelleen terästeollisuuden epäsuotuisan suhdanteen valossa, jotta voidaan välttää kotimaisiin teräsyhtiöihin kohdistuvat lisävahingot. Arvioinnissa olisi nimenomaan tarkasteltava tariffikiintiöiden korotusten peruuttamista.

Tasapuolisten toimintaedellytysten takaaminen EU:n yrityksille sääntöihin perustuvassa kauppajärjestelmässä

52. muistuttaa, että EU:n kolmansille maille erilaisista kaupan ulkopuolisista geopolittisista syistä määräämät pakotteet ovat johtaneet vastapakotteisiin, jotka koettelevat suhteettomasti tiettyjä alueita, joilla on vakiintuneet kauppasuhteet kyseisiin kolmansiin maihin. Komitea pitää välttämättömänä varmistaa oikeanlainen tasapaino korvaavien toimenpiteiden toteuttamisen ja kilpailun turvaamisen välillä. Lisäksi EU:n nykyisiä tukiohjelmia olisi arvioitava uudelleen, jotta kauppasodista kärsiviä alueita voidaan tukea.

53. kiinnittää huomiota viimeaikaisiin vaatimuksiin aiempaa määrätietoisemmasta EU:n kauppapolitiikasta, jolla puolustetaan teknologiaa, yrityksiä ja markkinoita ulkopuolisilta epäreiluilta kaupan käytännöiltä, ja katsoo EU:n tarvitsevan nykyistä ennakoivampaa kauppapolitiikkaa, joka antaa sille valmiudet suojella yrityksiään asianmukaisten, arvoketjujen ajankohtaisen kehityksen tasalla pysyvien tasoitustoimenpiteiden sekä kauppakiistoja koskevan sitovan

⁽¹⁴⁾ Euroopan alueiden komitean espanjalaisvaltuuskunnan kanta kauppakiistojen sekä maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden uusien tullimaksujen käyttöönoton vaikutuksista EU:n alue- ja paikallistalouteen, <https://cor.europa.eu/fi/news/Pages/US-tariffs-on-EU-agri-food-products.aspx>

oikeudellisen kehityksen turvin. Komitea antaa tunnustusta sille, että EU on asettunut tukemaan monenvälisyyttä ja WTO:n uudistamiseksi esitettyjä lukuisia ideoita, ja on erittäin tyytyväinen komission ennakoivaan toimintaan WTO:n pysyvää valituselintä koskevassa pättitilanteessa eli siihen, että Kanadan ja Norjan kanssa on sovittu väliaikaisista valitusjärjestelyistä.

54. toteaa kuitenkin, että vaikka voidaan perustellusti olettaa, että yksikään valtio ei voi eristäytyä globalisaation ulkopuolelle ilman että tästä aiheutuu valtavat kustannukset, monenvälisen kauppajärjestelmän romahtamisen uhka on todellinen ja EU:n on siis mietittävä varasuunnitelmaa.

55. kannattaa voimakkaasti komission ehdotusta muuttaa täytäntöönpanoasetusta siten, että komissio voi käynnistää vastatoimia tilanteissa, joissa kumppani estää riidan käsittelyä etenemästä siihen vaiheeseen, että tällaisiin toimiin voidaan myöntää lupa.

56. yhtyy näkemykseen siitä, että EU:n on vaadittava vastavuoroisuutta nykyistä jämerämmin ja puututtava protektionismiin muiden maiden julkisten hankintojen markkinoille pääsyssä.

57. pitää tähän liittyen valitettavana, että toimielinten väliset neuvottelut komission vuonna 2016 esittämästä tarkistetusta ehdotuksesta kansainvälisten julkisten hankintojen välineeksi ⁽¹⁵⁾ eivät ole edistyneet.

Bryssel 2. heinäkuuta 2020.

*Euroopan alueiden komitean
puheenjohtaja*

Apostolos TZITZIKOSTAS

⁽¹⁵⁾ https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/factsheet-international-procurement-instrument_fi.pdf